

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Біолого-технологічний
Кафедра технології виробництва і переробки продукції тваринництва
та кінології

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Психофізіологія формування поведінки собак
(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми Кінологія

за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник: Л.В.Була Л.В.Була, к.с.-г.н., старший викладач кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології	протокол від <u>06.09.21</u> № <u>1</u>
	Завідувач кафедри <u>Ю. М. Павленко</u>

Погоджено:

Гарант освітньої програми Ю.М.Павленко (підпис) Ю.М.Павленко

В.п. декана факультету, де реалізується освітня програма В.В. Вечорка (підпис) В.В. Вечорка

Рецензія на робочу програму(додається) надана: В.О. Окара (ПІБ)

І.Р. Левченко (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації І.Варамік (підпис) (І.Варамік) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.09. 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Психофізіологія формування поведінки собак							
2.	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології							
3.	Статус ОК	Вибірковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Кінологія/204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва							
5.	ОК може бути запропонований для (для вибіркового ОК)	-							
6.	Рівень НРК	7 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр, 11 тижнів							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
		22	8	-	6	22	-	106	136
1.	Мова навчання	Українська							
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Була Людмила Валер'янівна							
11.1	Контактна інформація	Старший викладач кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології, кабінет 320 головного корпусу ел. адреса: bula.snau@gmail.com консультації: щопонеділка 14 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ .							
11.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна Психофізіологія формування поведінки собак сприяє підготовці фахівців, які мають навички з формування бажаної поведінки у собак для міжвидового партнерства з людиною і здатних практично застосовувати методи діагностики психічного стану собак та принципи корекції їх поведінки. Основні теми, які підлягають вивченню: еволюційні особливості собаки як виду; вроджені форми поведінки собак; фізіологічні аспекти поведінки собак; онтогенез формування психіки собаки; форми навчання тварин; формування бажаної поведінки собаки; діагностика психічного стану та аномалій поведінки собаки; загальні принципи корекції поведінки собаки. В результаті вивчення дисципліни студент буде здатен розробляти методiku формування бажаної поведінки у собак та впроваджувати її у практику; діагностувати психічний стан собаки і пропонувати методи корекції небажаної поведінки у собаки і застосовувати їх на практиці.							
12.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів глибоких теоретичних знань з питань фізіологічних механізмів та функцій поведінки собак, що забезпечують виживання псових у їх природному середовищі та проживання у людському суспільстві; особливостей соціальної поведінки та онтогенезу формування психіки собак; опанування студентом навичок з формування бажаної							

		<p>поведінки собак для міжвидового партнерства з людиною; формування здатності практично застосовувати методи діагностики психічного стану та принципи корекції поведінки собак. Освітній компонент спрямований на досягнення фахових програмних компетентностей, що реалізується через дисциплінарні результати навчання, зокрема формування здатності робити мотиваційний аналіз поведінки собаки; формувати бажану поведінку собак для комфортного проживання у людському суспільстві з урахуванням особливостей соціальної поведінки та онтогенезу психіки собак; діагностувати психічний стан собаки і пропонувати методи корекції небажаної поведінки у собаки та застосовувати їх на практиці.</p>
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>Освітній компонент базується на ОК1 Методологія та організація наукових досліджень, ОК7 Біологія, утримання, годівля та профілактика захворювань собак, ОК9 Теорія дресури та спеціальне собаківництво із застосуванням іноземної мови за професійним спрямуванням</p> <p>Освітній компонент є основою для ОК10 Виробнича практика, ОК11 Державна атестація.</p>
14.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf</p> <p>У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні:</p> <p>відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу.</p> <p>Є неприйнятним для студента:</p> <p>виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності.</p> <p>За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»); – арешт або обмеження волі, або позбавлення волі.

15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4580
-----	------------------------------------	---

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)		Як оцінюється РНД
ДРН 1. Робити мотиваційний аналіз поведінки собаки, застосовуючи знання з питань фізіологічних механізмів та функцій поведінки тварин			Індивідуальне завдання, проміжна атестація, підсумковий екзамен
ДРН 2. Оцінювати поведінку собак за показниками вищої нервової діяльності			Індивідуальне завдання, проміжна атестація, підсумковий екзамен
ДРН 3. Формувати бажану поведінку собак для комфортного проживання у людському суспільстві з урахуванням особливостей соціальної поведінки та онтогенезу психіки собак			Індивідуальне завдання підсумковий екзамен
ДРН 4. Проводити діагностику психічного стану та аномалій поведінки собаки			Індивідуальна робота, підсумковий екзамен
ДРН 5. Пропонувати методи корекції небажаної поведінки у собаки і застосовувати їх на практиці.			Індивідуальна робота, підсумковий екзамен

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		Пз		Лаб.з				
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денна	заоч.	
Тема 1. Еволюційні особливості собаки як виду. 1. Вступ. 2. Еволюційні особливості собаки як виду. 3. Сприйняття та відображення інформації собакою 4. Мотиваційний аналіз поведінки. 5. Комунікаційні відмінності між людиною та собакою.	4	2	-	1	6	-	20	27	1, 2, 4, 15, 16, 19, 20, 21 електронні ресурси
Тема 2. Структура поведінки	6	2	-	1	4	-	25	32	1, 3, 13, 14,

собаки. 1. Класифікація поведінки тварин. 2 Вроджені форми поведінки собак. 3. Фізіологічні аспекти поведінки собак. 4. Соціальна поведінка собаки. 5. Відношення людини та собаки як міжособистісне міжвидове партнерство									17, 22, 23 електронні ресурси
Тема 3. Форми навчання тварин. 1. Онтогенез формування психіки собаки. 2. Форми навчання тварин. 3. Формування бажаної поведінки собаки. 4. Методика оперантного навчання. 5. Особливості формування різних моделей поведінки собак.	6	2	-	2	6	-	30	38	1, 4, 18, 19, 21, 23 електронні ресурси
Тема 4. Небажані поведінкові реакції та аномалії поведінки собак. 1. Патологічні типи поведінки тварин. 2. Діагностика психічного стану та аномалій поведінки собаки. 3. Загальні принципи корекції поведінки собаки. 4. Методи корекції небажаної поведінки та психіки собаки.	6	2	-	2	6	-	31	39	1, 4, 13, 14, 18, 23 електронні ресурси
Всього	22	8	-	6	22	-	106	136	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Лекція, презентація, лабораторно-практична робота, заняття на розпліднику СНАУ,	16	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	30
ДРН 2	Лекція, лабораторно-практична робота, заняття на дресирувальному майданчику СНАУ	10	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	20
ДРН 3	Лекція, презентація, відеофільми, лабораторно-практична робота, заняття	20	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального	35

	на дресирувальному майданчику СНАУ		завдання	
ДРН 4	Лекція, лабораторно-практична робота, відеофільми	20	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуальної роботи.	40
ДРН 5	Лекція, відеофільми, лабораторно-практична робота, заняття на дресирувальному майданчику СНАУ	20	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуальної роботи	40

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальне завдання за темою 1-2	15 балів / 15%	3 семестр, 6 тиждень
2.	Проміжна атестація: контролюючий тест.	15 балів / 15%	3 семестр, 7 тиждень
3.	Індивідуальне завдання за темою 3-4	20 балів / 10%	3 семестр, 11 тиждень
4.	Індивідуальна робота з дисципліни	20 балів / 30%	3 семестр, 10 тиждень
5.	Екзамен – тест множинного вибору.	30 балів / 30%	3 семестр, екзаменаційна сесія

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><9 балів</i>	<i>9-11 балів</i>	<i>12-13 балів</i>	<i>14-15 балів</i>
Індивідуальне завдання за темою 1-2	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі відповіді не надано	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано відмінне знання навчального матеріалу
	<i><9 балів</i>	<i>9-11 балів</i>	<i>12-13 балів</i>	<i>14-15 балів</i>
Проміжна атестація	Менше 12 вірних відповідей на питання тесту	12-14 вірних відповідей на питання тесту	15-17 вірних відповідей на питання тесту	18-20 вірних відповідей на питання тесту
	<i><12 балів</i>	<i>12-14 балів</i>	<i>15-17 балів</i>	<i>18-20 балів</i>
Індивідуальне завдання за темою 3-4	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі відповіді не	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано відмінне знання навчального

		надано		матеріалу
	<12 балів	1-14 балів	15-17 балів	18-20 балів
Індивідуальна робота з дисципліни	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але небажана поведінка собаки скоректована частково	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність у даній темі та здатність до критичної оцінки психічного стану собаки
Екзамен	<18 балів	18-22 балів	22-27 балів	27-30 балів

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальним завданням протягом занять	Протягом семестру
3.	Усний зворотний зв'язок від викладача після виконання індивідуального завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальною роботою протягом занять	Протягом семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Анатомія і фізіологія собаки / [Дехтярьов П.А., Самойлюк В.В., Ушкалов В.О., Стегній Б.Т.] – Харків: ІЕКВМ, 2004. – 164с.
2. Доценко В. В. Зоопсихологія : навч. посіб. / В. В. Доценко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2019. — 240 с.
3. Дьюсбери Д. Поведение животных: Сравнительные аспекты / Дональд Дьюсбери, пер. с англ. И.И.Полетаевой. – М.: Мир, 1981. – 480с.
4. Макарчук, М. Ю., Куценко, Т. В., Кравченко В.І., Данилов С.А. Психофізіологія: навчальний посібник / М. Ю. Макарчук, Т. В. Куценко, В.І. Кравченко, С.А.Данилов – К.: ООО «Інтерсервіс», 2011. – 329 с.
5. Полищук Ф.И., Трофименко А.Л. Кинология: Учебник для высших учебных заведений. – К.: Ирпень: ВТФ «Перун», 2007. – 1000 с.: ил.
6. Хорвитц, Д. Руководство по поведенческой медицине собак и кошек /Д. Хорвитц, Д. Миллс, С.М. Хит. - М.: Софион, 2005. - 380 с.

6.1.2. Електронні ресурси

7. <http://theory.krivolapchuk.ru/index.php/library/articles/infmodel>
8. <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf>
9. <https://harmonicdog.com.ua/korysne-vlasnykam-sobak/>
10. <http://forum.nkp-moskstorozh.ru//showthread.php?t=1110>

11. <https://poisk-ru.ru/s7982t15.html>

12. <https://litresp.ru/kniga/ru/%D0%9D/nikoljskaya-anastasiya-vsevolodovna/diagnostika-i-korrekcija-otklonyayuschegosya-povedeniya-u-sobak>

6.2. Додаткові джерела

13. Арасланов Ф.С. Краткий словарь-справочник по физиологическим основам поведения и дрессировки собак / Арасланов Ф.С., Алексеев А.А., Жестков П.О. – Алма-Ата: ВПККУ КГБ СССР им. Ф.Э. Дзержинского, 1982. – 106 с.

14. Зорина З.А., Полетаева И.И. Зоопсихология. Элементарное мышление животных. М.: Аспект Пресс, 2003.

15. Крушинский Л.В. Биологические основы рассудочной деятельности: Эволюционный и физиолого-генетический аспекты поведения. 3-е изд. М.: Либроком, 2009.

16. Поведение собаки: Пособие для собаководов / Мычко Ю.В., Сотская М.Н., Беленький В.А., Журавлев Ю.В. – М.: ООО «Аквариум-Принт», 2007. - 400 с.23.

17. Гельберт М.Д. Физиологические основы поведения и дрессировки собак – М.: Колос, 2007. – 141 с.

18. Никольская, А. Диагностика и коррекция отклоняющегося поведения у собак. - М.: Аквариум, 2008. - 144 с.

19. Никулина Н. Б. Поведенческие проблемы собак: учебно-методическое пособие / Н. Б. Никулина – Пермь: ИПЦ «Прокрость», 2016. – 63 с.

20. Оверолл, К. Клинические методы коррекции поведения собак и кошек. - М.: Софион, 2005. - 641 с.

21. Сотская, М. Н. Зоопсихология и сравнительная психология. В 2 т. Учебник и практикум для академического бакалавриата. - М.: Юрайт, 2015. – 401 с.

22. Прайор К. Не рычите на собаку. - М.: 1997. -380 с.

Наукові та науково-виробничі журнали:

- Club Dogs. Клубні собаки: ВГО «Кінологічна Спілка України».

- Мисливські собаки.

- Ветеринарна практика

6.3. Програмне забезпечення

1. Текстовий редактор Word.

2. Microsoft Office Power Point.